

ENTZUTEKO GAITASUNA LITERATURAREN BIDEZ GARATZEN

Ariketa honetan aurkezten da Michel Endek idatzitako Momo fantasiako eleberriaren 2. kapituluaren zati bat, ikasleekin entzute aktiboari buruz irakurtzeko, eta, ondoren, hausnartzeko.

Hauxe zen Momo txikiak beste inork baino hobeto egiten zuena: entzutea. «Ez da hori ezer berezia» pentsatuko du irakurle batek baino gehiagok, «edonor da entzuteko gai». Baina hori ez da egia. Gutxi batzuk besterik ez dira gai benetan adi-adi aditzeko. Eta Momok entzuteko zuen gaitasuna apartekoa bezain errepikaezina zen, egiaz.

Hain modu berezian entzuten zuen Momok, inozoek burutazio argitsuak izaten baitzituzten une batetik bestera. Ez, ordea, berak besteei burutazio horiek eragiten zizkien zerbait esan edo galdetzen zielako, ezta pentsatu ere; han egotera eta arretaz eta interesez entzutera mugatzen zelako bakarrik Momo. Bien bitartean, bere begi handi eta beltzekin begiratzen zion hitz egiten ari zenari, eta honek sentitzen zuen nola pizten ziren bere baitan ziren eta ordura arte susmatu ere ez zituen burutazioak.

Hain modu berezian entzuten zuen Momok, pertsona nahasi edo zalantzatiek une batetik bestera zekitela zehatz-mehatz zer nahi zuten. Lotsatiak une batetik bestera aske eta kementsu sentitzen ziren. Bere buruarekin zorigaiztokoak eta atsekabetuak sentitzen zirenak, Momok entzun eta ondoren, beren buruaz ziur eta zoriontsu bilakatzen ziren.

Norbaitek uste zuenean bere bizitza porrot hutsa zela, zentzurik ez zuela eta bat gehiago besterik ez zela milioika pertsonaren artean, batere berezia ez den eta puskatutako lapiko bat bezain agudo ordezkatu litekeen pertsona bat gehiago, Momo txikiarengana joan eta hori guztia kontatzen zion, eta orduan azaldu ezineko modu batean ohartzen zen, hitz egin ahala ohartu ere, oker zegoela erro-errotik eta bera eta bere izatea bakarrak zirela gizaki guztien artean, eta horregatik, modu berezi horretan, garrantzitsua zela munduarentzat.

Horrela entzuten zuen Momok!

(...)

Gau batzuetan, bere lagun guztiak etxera itzuliak zirenean, denbora luzez bakarrik geratzen zen teatro zaharreko harrizko antzeztoki biribil eta handian. Izarrek diz-diz egiten zuten zeruan, eta Momok isiltasun handia entzuten zuen.

Orduan, unibertsoa entzuteko gai zen belarri handi baten barruan zegoela iruditzen zitzaion, eta irudipena zuen musika isil eta aldi berean sekulako bat entzuten zuela, modu bitxi batez bihotzeraino heltzen zitzaiona.

Michael Ende, Momo. 2.kapituluaren zati bat: Gaitasun ezohikoa eta liskar oso ohikoa.

IKASLEEKIN GELAN LANTZEKO ARIKETAK, ENTZUTE AKTIBOAZ HAUSNARTZEKO:

1. Irakurketaren aurretik, ikasleei Momo eleberriaren aurkezpena eta kokapena ematea komeni da.

Testua gelan irakurri aurretik, komeni da irakasleak Michel Enderen Momo eleberriaren aurkezpena egitea. Horrekin batera, komeni da aipatzea 2. kapituluaren zati bat aukeratu dela, hausnarketa egiteko entzute aktiboak gure bizitzan duen garrantziaz.

Momo eleberriaren aurkezpena

Momo Michael Endek idatzitako fantasiako eleberria da, 1973an argitaratua. Haur- eta gazte-literaturako klasikoetako bat da eta denboraren balioaz, adiskidetasunaz eta gizarte modernoak dakartzan arriskuez hitz egiten du.

Laburpena

Momo izeneko neskatila txiro bat hiri zahar baten ondoko abandonatutako anfiteatro batean bizi da. Ez dauka familiarik edo ondasunik eta bere dohaina entzutea da. Momok badaki entzuten, eta horrek inguruko jendeari laguntzen dio beren arazoak konpontzen eta zoriontsu izaten.

Egun batean, Gizon Grisak —denbora aurrezteko aholkulariak— agertzen dira. Haiek gizakiak konbentzitzen dituzte denbora aurrezteko eta produktiboago izateko. Jendeak haien aholkuak jarraitzen ditu, baina gero eta azkarrago eta estresatuago bizi dira, eta ez

dute tarterik elkarren artean denbora partekatzeko ezta gozatzeko ere. Haurrak ere bakarrik eta triste geratzen dira.

Orduan, Momo ohartzen da zerbait gaizki dagoela eta bere bi lagun handien laguntzaz, Bepp eta Gigi, egia bilatzen hasten da jendeari bere denbora berreskuratzen laguntzeko.

Eleberriak lantzen dituen gai nagusiak hauek dira:

- **Entzute aktiboa:** Momok entzuteko gaitasun ezohikoa dauka, benetan entzuten dakienarena. Pertsonak entzuten ditu eta horrek sendatzera eta beraien buruak hobeto ulertzera eramaten ditu modu naturalean.
- **Adiskidetasunaren balioa eta garrantzia:** Momok lagun asko ditu eta harreman horiek interesik gabeak dira. Garrantzitsuena lagunekin denbora partekatzea da, denbora delako bizitzako ondasun preziatuenetarikoa. Bizitzarako oso baliotsua da lagunekin egotea, elkarri entzutea, arreta ematea eta maitasunezko giroa partekatzea.
- **Denboraren balioa:** eleberrian denbora ez da dirua bezalako baliabide bat, bizitzaren parte garrantzitsu bat baizik. Gizarte modernoak ongizate pertsonala eta soziala kentzen dio gizakiari, denbora lasaia eta presarik gabea izatearen jabe ez delako. Eleberrian Gizon Grisek duintasunez bizitzeko behar den denbora lapurtzen dute, eta bizitza-erritmoaren azelerazio kaotikoa inposatzen dute, pertsonak alienatuz gehiago ekoizteko. Momo eta bere lagunak inposaketa horri aurre egingo diote, eta pertsona itzuliko diete zor zaien izateko denbora

2. Irakurketaren ondoren

2.1. Testuaren ulermenean eta integrazioan laguntzeko galderak:

- Zer gertatzen zitzairen edo zer gaitz sentitzen zuten Momorekin hitz egitera iristen ziren pertsonak?
- Momoren entzute arretatsu eta sakonaren ondoren, nola sentitzen ziren beren buruekin? Sentitzen al zuten barruan zerbait eraldatzen zitzaizela?
- Zertan datza Momoren entzuteko gaitasun ezohikoak? Uste al duzu gaur egun ohikoa dela?

2.2. Ikasleekin entzuteari buruz hausnartzeko galdera pizgarri batzuen proposamena:

- Nola sentitzen zara zerbait garrantzitsua duzunean esateko eta inork ez zaituenean entzuten?
- Zer gertatzen zaizu kezka handi bat duzunean eta pertsona batek pazientziaz, interesez eta maitasunez entzuten zaituenean?
- Zeure buruarekin nola harremantzen eta sentitzen zara, lehenengo kasuan eta bigarrean?
- Badago loturarik entzute aktiboaren eta besteari begietara begiratzearen artean?
- Pertsonen arteko komunikazioan, ohikoa al da norbait hitz egiten ari denean, beste norbaitek moztea eta hitz egiten hastea?
- Zenbatetan mozten ditut besteak hitz egiten ari direnean? Eta zenbatetan mozten naute besteak hitz egiten ari naizenean? Nola sentiarazten gaitu horrek?
- Landu daiteke entzuteko gaitasuna?
- Zeure burua entzutea, zeure burua ulertzea da?
- Ba al dago konexiorik entzutearen eta enpatiaren artean?
- Existitzen al da beste pertsona bat modu egokian entzutea eragozten duen oztoporik?
- Existitzen al da nork bere burua entzutea eragozten duen oztoporik?